



***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)***

БЮЛЕТИН №6

Юни 2021

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект “Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство” – САРА, подкрепен от Фондация “Америка за България”.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация „Америка за България“ или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Текущите предвиждания на САРА за засетите площи с пролетни култури е за известно намаление продиктувано от неблагоприятното време за засяване през последните месеци. Производствените площи с царевица за реколта 2021/22 г. са предвиждани да достигнат 530 хил.ха, а по оперативни данни на МЗХГ засетите площи са около 520 хил.ха. При слънчогледа се очаква площите да бъдат около 780 хил.ха., а оперативните данни на МЗХГ са 790 хил.ха.
- [JRC-Mars](#) на ЕС повишава очакваните добиви за България в сравнение с предходните прогнози, като при пшеницата - 5,07 т/ха, ечемика – 4,73 т/ха, рапицата – 2,95 т/ха.
- Текущите прогнози на САРА са производството от пшеница от новата реколта да е 5,8 млн.т., а за ечемика САРА повишава предвижданията си от 500 хил.т до 550 хил.т. Максималното количество на добитата рапица се прогнозира на 400 хил.т.
- Въпреки добрите данни за състоянието на новата реколта в глобален план, САРА очаква средногодишната цена на фуражна пшеница от място (Североизточна България) за сезон 2021/22 да е 380 лв/т, докато за 2020/21 по данни на Европейската обсерватория е 353 лв/т. При хлебна пшеница, предвижданията на САРА за средната цена за пазарната 2021/22 г. е 395 лв/т.
- Средногодишната изкупна цена за новата година при ечемика (Югоизточна България) се очаква да се повиши до 320 лв/т, докато през изминаващата пазарна година е 290 лв/т. Въпреки, че се очаква цената на ечемика да се повиши, тя ще е с 10-15% под FOB цените от Черноморския регион.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- FOB цените от Украйна към края на м.юни се понижават с 7-8% за месец и са: хлебна пшеница - 248 US\$/т, ечемика - 245 US\$/т, фуражна пшеница - 238 US\$/т. При царевицата FOB цената е 283 US\$/т., където има най-голямо увеличение с 55%. При слънчогледовото олио, FOB цените от Украйна на годишна база са с 50% нагоре до 1170 US\$/т.
- Русия продължава да прилага експортно мито за пшеница, което е обект на седмична промяна и в края на м.юни е 38,1 US\$/т. Това допринася за високите ценови нива. Русия се превърна в основен ценообразуващ субект при пшеницата, като заема 20% от световния износ.
- Последните прогнози на [USDA](#) за добива на палмово масло през 2021 г., е за 76,4 млн.т. при 73,2 млн.т през 2020 г. FOB цените от Индонезия през последния месец се понижават до 995 US\$/т. от 1215 US\$/т месец по-рано. Изгледите са цените да се задържат на тези равнища или да спаднат още с приближаване на новата маслодайна реколта в Северното полукукло, но очакванията за силно глобално монетарно предлагане ще държи пазарите нагоре.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	03.2021	04.2021	05.2021	06.2021*	07.2021*
Хлебна пшеница	420,50	404,86	391,17	370	350
Фуражна пшеница	410,72	391,17	377,48	360	330
Ечемик	285,55	283,60	279,68	280	280
Царевица	400,95	391,17	406,81	400	400
Слънчоглед**	1024	1005	1016	1030	1040

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ

- Липсва информация

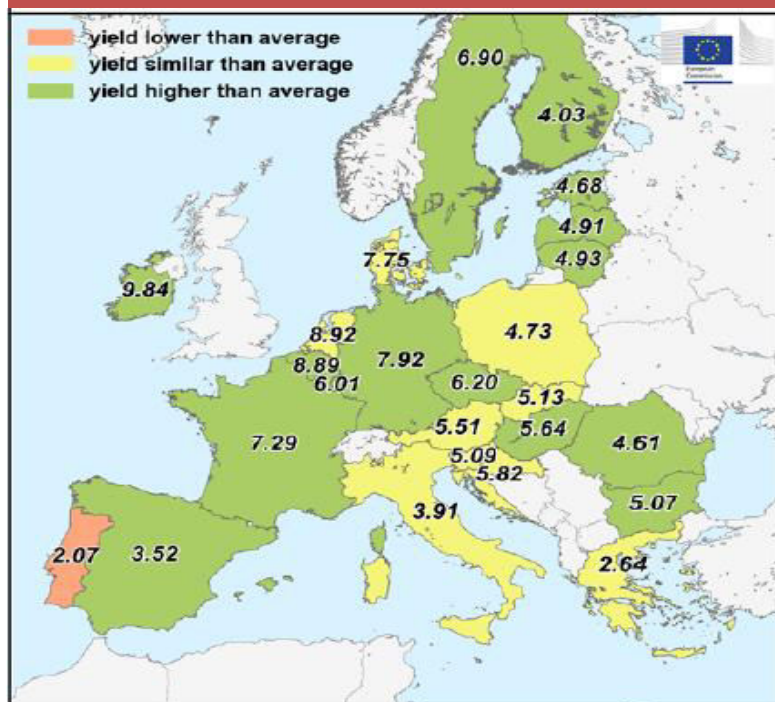
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	04.2021	05.2021	% изменение годишна база
Пшеница , евро/тон (Мексикански залив)	200,31	229,73	+43%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	-	-	-
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	223,93	251,89	+91%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	743,02	734,28	+8%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Прогнозни средни добиви от пшеница в ЕС за 2021 г. към средните за периода 2016-2020 година от JRC-Mars към ЕК



Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, June, 2021



Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Данните на МЗХГ за производството на основните зеленчуци през 2020 г. показват спад, който достига на годишна база – 20% при домати и пипера и 26% при краставиците. Причините за това намаление се дължат най-вече на реколтираните площи на открито, които при домати са с 45% по-малко, при пипера с 13% и краставиците – 55%. Оранжерийното производство си остава на нивата подобни на 2019 г. Добивите са приблизително подобни на тези от предходната 2019 г., а съкращението на площите не може да се обясни с производствени и икономически причини.
- Текущите оценки на САРА за производството на домати през тази година е за количества надвишаващи с 7% миналогодишните обеми достигащо до 125 хил.т. Производството на пипер се очаква да е в рамките на 53 хил.т., което представлява с 3% над реколтата от 2020 г., когато производството е 51 хил.т. едно от най-ниските нива за последните 10 години.
- Прибраното количество краставици през 2020 г. бележи спад при производството на открито от 31 хил.т. през 2019 г. до 12 хил.т. През 2021 година САРА предвижда обеми от 43 хил.т за оранжерийното производство. Общото производство на краставици се очаква да е в обеми от 55-60 хил.т.
- Изкупните цени на домати за първото тримесечие на 2021 г. са по-ниски в сравнение със същия период на миналата година със 7%, краставиците са с 6% нагоре до 1,86 лв/кг. През второто тримесечие се очаква цените да останат с 3-5% под тези за същия период на миналата година, което да е последвано от по-високи цени в края на годината.
- Цените на дребно за домати и краставици са по-ниски за първите 6 месеца на годината са по-ниски със същия период на миналата година, с 3% при първите и 5% при краставиците, което се дължи на по-слабото търсене в европейски мащаб в резултат на Ковид-19.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- По данни на [Hortidaily](https://hortidaily.com) българската страна е уведомила Европейската междуправителствена организация за растителна защита, че в България има констатиран случай на вируса по домати, известен като ToBRFV, в оранжерия в община Мездра. Предприети са мерки по унищожаване на растенията, което да предотврати разпространението на заболяването.
- Вирусът ToBRFV при домати от 2019 година се възобнови като проблем в много от основните страни производителки на ЕС. В изследване провеждано от Световна Банка за изготвяне на профил на рисковете в България, в областта на заразните болести по растенията се вижда, че домати, заедно с пипера и картофите са сред най-уязвимите култури, което изисква внимание при тях, за да се предотвратят сериозни загуби..

Изкупни цени, лв./тон

	03.2021	04.2021*	05.2021*	06.2021*	07.2021*
Домати	1,48	1,20	1,20	0,80	0,80
Краставици	1,80	1,30	1,10	0,90	0,90
Пипер				0,80	0,70

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	03.2021	04.2021	05.2021	06.2021*
Домати - оранжерийни	2,64	3,00	2,05	2,20
Домати - внос	1,78	2,22	1,58	1,80
Краставици - оранжерийни	2,75	2,32	2,00	1,55
Краставици - внос	1,73	1,75	1,49	1,30

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно, лв./кг.

	03.2021	04.2021	05.2021	06.2021*
Домати	2,75	3,20	2,60	2,57
Краставици	3,18	2,57	2,55	2,50
Чушки (зелени)				

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на едро на домати в ЕС през м.април отчитат слабо понижение с -7% и от около 1,14 евро/кг през м.март достигат 1,06 евро/кг. Тези цени са малко по-високи отколкото средните за последните 5 години. Цените в Испания са подложени на най-силни колебания, след като през м.февруари бяха паднали до 0,54 евро/кг, а през м.април са на равнища от 0,97 евро/кг. Цените за м.май-юни в ЕС се прогнозира да бъдат около 0,75 евро/кг, като сезонното увеличаване предлагане, натиска от внос и неяснотите около туризма ще държат цените надолу въпреки растящите разходи.
- Цените на сладкия пипер в ЕС претърпяха турбуленции, с рязко покачване през м.април и нормализиране през м.май. Червеният пипер в Испания се предлага на едро между 1-1,15 евро/кг. Цените на едро в Турция за последните 3 месеци остават на нива 0,55-0,60 US\$/кг по данни на www.tridge.com. В края на м.юни те са около 0,59 US\$/кг и вероятно дори да има понижение, те няма да слязат под 0,55 до началото на есента.
- Цените на едро на краставици през м.юни продължават да се понижават в ЕС, като в Испания те са 0,60 евро/кг., докато цените на едро в Турция спадат с 15% на нива до 0,30 US\$/кг от 0,35 US\$/кг месец по-рано. Тези цени са сходни с цените от миналата година, когато в Турция те са били 0,29 US\$/кг.



Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Данните за дейността на млекопреработвателните предприятия през 2020 г. публикувани от МЗХГ показват, че количествата преработено краве мляко продължава да нараства с 4,9% спрямо 2019, достигайки 717 хил.л. (включва и доставено мляко от други страни членки). Количествата сурово мляко, доставени от държави членки или внесени от трети страни, са общо почти 17 хил.т. Производството на краве мляко за 2020 г. възлиза на 856 хил.л., което показва че 82% от произведеното в страната мляко минава през мандрите.
- Изкупеното овче и козе млека също нарастват със 7,8% и 12% и е съответно 25,3 хил.л и 10,4 хил.л. Около 34% от овчето и козе мляко се преработва в предприятията, което се дължи на структурната раздробеност на тези сектори и на нишовия характер на млечните продукти получавани от тях.

Развитие на млечната верига в света

- За периода м.януари-април изкупеното мляко в ЕС намалява с -0,7%. Увеличение на доставките се наблюдава в 18 държави, най-значително за Ирландия (+6,1%, 61 000 т.), а доставките продължават да намаляват в Германия (-0,7%, -19000 т.), Нидерландия.
- Цената на суровото мляко на Спот пазара Лоди в Италия през м.април нараства с 11% до 0,40 евро/л., сигнализирайки за адаптиране към нарасналите цени на фуражите за последната 1 година с повече от 30% и заради общия инфлационен натиск от повишаващото се търсене и парично предлагане.
- Изкупните цени на кравето мляко през м.юни в ЕС са 0,35 евро/кг, което е много близко до равнищата в САЩ и Нова Зеландия. САРА очаква, че до есента не се забелязва да има големи движения в цените, но от есента при запазване на високите цени на фуражите, цените ще тръгнат нагоре, като въпросът е дали ще надминат 0,38 евро/кг и кога това ще стане.
- В ЕС намалява производството на млечни продукти за периода м.януари-април за масло (-2%), сухо обезмаслено мляко (-6,3%). Има ръст при производството на кондензирани млека (+4,6%), сирена (+3%) и сметана (+1,4%). Заради продължаващата обезценка на долара, европейските млечни продукти могат да загубят стойностната си конкурентоспособност на външните пазари.

Актуална информация

- Земеделските производители могат да се възползват от означението за качество „планински продукт“ в Регистъра на производителите към МЗГХ. За да се регистрира животновъдно стопанство, е важно не само да се намира в планински район, но и да се докаже, че част от използвания фураж е с такъв произход.



Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	03.2020	04.2020	05.2020	06.2021*	07.2021*
България	64.50	62.59	64.54	65.00	65,00
ЕС (13)	69.10	70.12	69.96		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	04.2021	05.2021	06.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България					
ЕС (28)	487.0	502.6	504.6	+0.4	+21.7

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	04.2021	05.2021	06.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България	1552.0	1552.0	1528.0	-1.5	-1.0
ЕС (28)	780.4	801.9	801.9	0.0	+27.3

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	04.2021	05.2021	06.2021	Δ%м-1	Δ%у-1
България	1087.0	1098.0	1108.0	+0.9	+0.9
ЕС (28)	606.3	610.2	614.1	+0.6	+3.6

Δ%м-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%у-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- На 29-ти юни Европейският парламент и Съвета постигнаха предварително споразумение относно новата ОСП. Залагат се по-амбициозни цели за опазване на околната среда и климата съобразени със Зелената сделка. Ще бъдат приложени от м.януари 2023 г. През следващите години ще бъдат защитени влажните и торфените зони, повече земеделски площи ще бъдат насочени към биологичното разнообразие и биологичното земеделие, ще има нови източници на доходи за земеделските производители посредством въглеродното земеделие и ще бъдат направени стъпки за корекция на неравенствата при разпределението на подкрепата на доходите.
- Проучване показва, че повече от 2/3 от потребителите се отнасят с повишено внимание към безопасността на храните в резултат на Ковид-19. Това води до ръст при търсенето на по-дълготрайни асептично опаковани продукти без консерванти. Тенденцията на повишаване на цените на храните и респективно на млечните продукти насочва обаче потребителите към търсене на по-евтини защото потребителите са по-чувствителни към промените на цените отколкото към промените на доходите.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Окончателните данни на МЗХГ показват, че през 2020 г. общото производство на червено месо в страната възлиза на 93,1 хил. тона (-17% на годишна база). Намаление се отчита при всички видове меса, като най-голямо е при свинското – 20% сравнено с 2019 г., което отразява неблагоприятните последици от разпространението на АЧС. Произведеното количество овче и агнешко месо (8,5 хил. тона) бележи спад с 14% на годишна база. При говеждото месо (16,7 хил. тона) намалението е значително по-слабо – с 1,1%.
- Производството в стопанствата продължава да заема доминиращ дял в общото количество на продукцията от говеждо и телешко месо и овче и агнешко, съответно 62% и 75%. Причините обаче са различни защото при агнешкото месо преобладаваща част агнетата се реализират директно от стопанствата заради намаленото предлагане и високо търсене в определени периоди, докато при говеждото и телешкото месо има цялостни проблеми с уговяването и релизацията.
- През м.май цените на едро на свинското месо се задържаха стабилни спрямо предходния месец, като ценовото равнище остава с 14% под нивото за същия период на 2020 г. Цените в ЕС продължават да се покачват, движени от силния износ, който нараства с 24% на годишна база според данните до м.април. Увеличението, както на европейските, така и на световните цени ще се отрази и върху българските, които се очаква да достигнат 3,55-3,70 лв./кг кланично тегло – близо до равнищата от 2020 г. и до средните за последните три години.
- Увеличеният брой на свинете – 592 097 през 2020 г. (+20,4%) показва частично възстановяване на поголовието, което все още е под нивото на 2018 г. - 654 554 бр. Произведеното свинско месо в кланиците през първите три месеца на настоящата година възлиза на 15,5 хил. т.
- Цените на едро на пилешкото месо от началото на годината се движат под равнищата от 2020 г., което се дължи на силната конкуренция. Икономите от мащаба и интензификацията на производството позволяват да се задържат продажните цени въпреки нарасналите разходи. По-силното търсене през летните месеци ще поддържа стабилни ценовите нива около 2,90-3,00 лв./кг, но с възходяща перспектива.

Важни събития през м.юни, 2021 г.

- Според доклад на Рабобанк, веригите на доставки на говеждо месо са източник на 6% от световните емисии на парникови газове. Около половината от тях се отчитат на етапа на производството на говеждо месо. Експертите смятат, че вредните емисии могат да бъдат намалени с около 30% до 2030 г., ако се разшири приложението на иновативни технологични и управленски решения най-вече във фазите на производството на фуражи и отглеждането на животните във фермите. Сътрудничеството между всички звена по веригата на доставки може да увеличи редуцията на ПГ до 40%.



Институт по аграрна икономика, София

Цени, лв./тон кланично тегло

	03.2020	04.2020	05.2020	06.2021*	07.2021*
Говеждо и телешко месо	4146	4009	4342	4600	4700
Свинско месо	3423	3481	3481	3550	3700
Пилешко месо	2973	2797	2934	2950	3000
Агнешко месо	11950	12772	13691	-	-

*Прогнозни цени

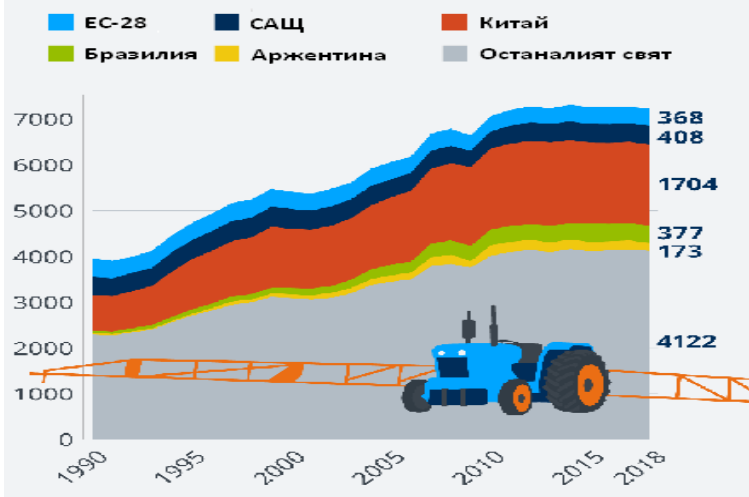
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Стойността на глобалния индекс на цените на месото, отчитан от ФАО, отбеляза поредно увеличение през м. май, достигайки 105 пункта (+10% на годишна база). От началото на годината най-голямо е поскъпването при цените на свинското месо (11%), следвано от пилешкото (9%), говеждото и телешкото (8,6%) и агнешкото месо (6,7%). Основната причина за възходящата ценова динамика е растящото търсене най-вече в Китай, както и влиянието на инфлационните процеси.
- Експертите на ФАО прогнозируют световното производство на месо през 2021 г. да се увеличи до 346 млн. тона (+2,2% на годишна база). Прогнозата се базира на очакванията за растеж на продукцията в Китай, Бразилия, САЩ и ЕС.
- Предвижда се обемът на световната търговия с месо през настоящата година да е около 41,9 млн.т., което е почти на нивото от 2020 г. Двигател на търговията е силното търсене на месо от Китай. Предвижданото възстановяване на производството в страната се очаква до доведе до намаление на внасяните количества с около 2,2%, а сравнителните предимства ще бъдат в страните, които разчитат на собствено производство на фуражи..

Използване на химически агенти и пестициди в световен мащаб, хил.т.



Източник: Meat Atlas по данни на ФАО, <https://www.dw.com/en/meat-atlas-its-time-to-rethink-what-we-eat/a-56145352>